

LA CIFRA (1990–1991, Oud Huis Stekelbees)

Ook met *La Cifra* slaat regisseur Guy Cassiers gemsters als artistiek leider van Oud Huis Stekelbees. Deze voorstelling is niet de eerste maar wel één van de belangrijkste theateropstellingen met kinderen, nadat pionierster Eva Bal deze theatervorm eind jaren zeventig in Vlaanderen introduceerde. Op basis van het gelijknamige gedicht van Jorge Luis Borges creëert Cassiers een innemende theatertekst en voorstelling MET EN VOOR allochtone KINDEREN. Kinderen die dus

nog harder met die taal verwerking én het vinden van een thuisgevel, een nest, een eigen plek waar ze zich kunnen uitdrukken... worstelen. Een gegeven dat vandaag regelmatig opduikt op de (hedendaagse) jeugdtheaterplanken. Met *Bright Shiner* (2001/2002 en in 2002/2003 opnieuw in première bij het Publiektheater) van Chokri Ben Chikha als een expliciet voorbeeld daarvan.

ppc ★
Oda

Het verhaal van een gewelddadig nu

Sinds *Zolderling* hanteren we bij Bronks een andere manier om met tekst om te gaan: elke nieuwe theatertekst wordt geconfronteerd met het publiek in een publieke lezing. Dat heeft al heel veel opgeleverd, zowel voor de makers als de kinderen. De acteurs krijgen ook heel veel informatie om mee aan het werk te gaan, en die kunnen ze dan weer uittesten tijdens de try-outs. Mieja Hollevoet heeft nu net *Zwijnen* bij ons gemaakt, een hedendaagse lezing van Titus Andronicus van Shakespeare. Bij een eerste publieke lezing met zes acteurs, leverde dat een heel goed nagesprek op met de leerlingen van het zesde leerjaar. Ze hadden verrassend veel uit de tekst gehaald, en wisten ook feilloos de link te leggen met de gruwel van vandaag.

Zwijnen is dan ook een stuk dat het heeft over de essentie van deze tijd. Dat is ook één van de redenen waarom enkele culturele centra afgehaakt hebben: omdat het te gewelddadig zou zijn. En daar komen we opnieuw bij één van de hoofdproblemen van het kinder- en jeugdtheater terecht: het feit dat de ouders en de programmatoren heel vaak overbeschermend gaan optreden naar de kinderen toe. Wij doen natuurlijk ook niet zomaar wat. Wij hebben een pedagoge, Tine Melens, die ook speldocent is, en na de voorstelling met zeer gerichte vragen naar de leerlingen toestapt. Bij *Zwijnen* was er één meisje dat een nachtmerrie had gekregen. Er zit namelijk een scène in waarin de zoon gedood en in een taart opgediend wordt aan zijn moeder. Nochtans lezen de kinderen de voorstelling op hun eigen niveau. Kinderen worden vandaag doorlopend met geweld geconfronteerd. Soms lijkt het wel of ze er helemaal niet meer vatbaar voor zijn. Als je dan de aanpak ziet van Mieja Hollevoet, die dit geweld toch helemaal anders benadert, die de wreedheid in een heel mooi kader laat verschijnen, dan is dat precies belangrijk: wrede schoonheid.

De kinderen leggen vrij direct de link tussen *Zwijnen* en het nieuws dat ze oppikken uit kranten en nieuwsberichten. Ze zien de oorlog vandaag, ze weten dat er

project werd *The Right Shoes* gedoopt, en met een DC10 van het Belgische Leger zijn we naar Zagreb gevlogen om te spelen op pleintjes, in stukgeschoten huizen, overall waar we een plek vonden.

De hele operatie werd vanuit Kroatië gecoördineerd, maar het was een politiek neutrale onderneming, iets als een Artsen Zonder Grenzen voor de kinderen. In een kapotgeschoten kerk hebben we toen onze eerste voorstelling gespeeld, een aaneenschakeling van intimistische kraaltjes. En dat was duidelijk niet wat de kinderen wilden zien: het geroep en geschreeuw is heel de voorstelling lang niet stil gevallen. We hebben dus al dat materiaal weggegooid, en zijn samen gaan zitten om na te denken over wat theater dàar in die situatie moest zijn: theater in een oorlogsgebied, tussen de brokstukken. De volgende keer toen we voor de kinderen speelden, vonden we wel aansluiting: de dialoog was veel directer en opeens kregen we wél alle aandacht. Met Ineke Nijssen en Jeanne Pennings maakte ik toen *Recht op Privacy*: een dagboekvoorstelling zonder taal. Dat werd een clowneske voorstelling, met volle begrip van de waanzin waarin we speelden: het is oorlog! Wat heeft theater dan nog te betekenen? Eigenlijk kregen we binnen dat ene uur al meteen een antwoord op die vraag: binnen die tijd ontstond er een enorme verbondenheid bij de kijkers, maar ook tussen de kijkers en onszelf. En niet alleen met de kinderen, maar ook met hun moeders. Dat is wat je wilt bereiken met het theater: je wil genieten van het spel, en je wilt de betrokkenheid van de kijkers winnen.